

**ANALIZA POTENȚIALULUI DE INOVARE ÎN SISTEMUL DE SECURITATE
ECONOMICĂ: ABORDARE MACROECONOMICĂ**

Boris COREȚCHI

Universitatea de Stat din Moldova

***Abstract.** This article presents the analysis of the potential for innovation in the economic security system with a macroeconomic approach, and the taking of economic security measures by reducing the economic risk at the macroeconomic level. The purpose of research is to study the theoretical foundations of innovation potential and its significance in the development of economic security economic systems of different levels. In this context, the macroeconomic approach of innovative potential argues that not all the resources that society intends to use for sustainable development will contribute to increasing the volume or improving the quality of final consumption.*

Keywords: *economic security, innovation, macroeconomics, economic system, market, innovation process, economic enterprise.*

Actualmente securitatea economică și procesul de asigurare a acesteia este baza funcționării durabile și a dezvoltării sistemului economic a unui stat. În condiții actuale, asigurarea securității economice a unui sistem economic este direct determinată de dezvoltarea și implementarea inovațiilor în procesul de producție. Analizând ponderea tehnologiilor, produselor și echipamentelor obținute folosind cele mai noi know-how-uri și tehnologii noi din țările dezvoltate, acestea reprezintă 70-85% din creșterea PNB.

Inovațiilor și implementarea acestora este principalul mijloc de creștere a eficienței producției și îmbunătățirea calității produselor și a serviciilor, care permit să vă opuneți concurenței pe piață și astfel să asigurați securitatea economică a sistemului economic.

Scopul cercetării constă în studierea fundamentelor teoretice ale potențialului de inovare și a semnificației acestuia în dezvoltarea securității economice a sistemelor economice de diferite niveluri. Prin urmare, pentru a determina esența, locul și rolul potențialului de inovare în sistemul de securitate economică, este necesar de analizat aspectele conceptuale „inovație”, și „potențial de inovare”.

De remarcat faptul că în prezent nu există un consens în literatura științifică sau o interpretare generală acceptată a inovației. Prin urmare, este necesar să cităm o serie de formulări asociate cu această categorie științifică.

De exemplu, inovația (*din engleză inovație - inovație, inovare*) este înțeleasă ca „investiție în inovație” ca rezultat al unei dezvoltări practice a unui nou proces, produs sau serviciu. Inovația (*din latină novare - schimbare, reînnoire*) este o inovație care nu exista înainte, un nou fenomen, descoperire, invenție, o nouă metodă de satisfacere a nevoilor sociale etc.

Economistul Brian C Twiss definește inovația ca un proces în care o invenție sau o idee capătă conținut economic [6, p.67]. De asemenea și economistul Santo B., citat de Robu T. și Rusu Gh. în monografia *Economia Republicii Moldova – între provocări și soluții*, definește inovația ca un proces tehnic și economic care, prin utilizarea practică a ideilor și invențiilor, conduce la crearea de produse și tehnologii care sunt mai bune în ceea ce privește proprietățile și, dacă o inovație este axată pe beneficii economice, profit, apariția sa pe piață poate aduce venituri suplimentare [4, p.169].

Ca rezultat, inovația reprezintă un rezultat materializat obținut din investiția de capital într-o nouă tehnică sau tehnologie, în noi forme de organizare a producției de muncă, servicii, management etc. Deseori, prin inovație se înțelege o transformare a potențialului progres științific și tehnologic într-un produs sau tehnologie reală [8].

Ca concluzie a diverselor concepte ale inovației putem specifica că, conținutul specific al inovației este schimbarea, iar funcția principală a inovației este funcția schimbării.

De remarcat, că economistul austriac J. Schumpeter a identificat cinci schimbări tipice: (1) utilizarea noilor tehnologii, a noilor procese tehnologice sau a suportului de piață pentru producție; (2) introducerea produselor cu proprietăți noi; (3) utilizarea de noi materii prime; (4) schimbări în organizarea producției și a suportului său material și tehnic; (5) apariția de noi piețe de vânzare [9].

Cu toate acestea, înainte de analiza potențialului inovator și rolul acestuia în asigurarea securității economice, este necesar să definim conceptul general al potențialului inovator la nivel macroeconomic.

Material și metodă.

În acest articol, este reflectat și analizat potențialul de inovare în sistemul de securitate economică: aspecte teoretice și aplicative. Scopul cercetării constă în studierea fundamentelor teoretice ale potențialului de inovare și a semnificației acestuia în dezvoltarea securității economice a sistemelor economice de diferite niveluri. Cercetarea dată se bazează pe consultarea literaturii de specialitate a autorilor autohtoni și din străinătate, precum și pe analiza următoarele metode: metoda comparativă, metoda grafică, analiza, sinteza, inducția și deducția, etc.

Rezultate și discuții

În prezent, se acordă multă atenție formării și utilizării potențialului inovator, dar abordările existente sunt fragmentate și chiar contradictorii. De exemplu, în unele cazuri, potențialul de inovare este identificat cu cel științific și tehnic. *Potențialul de inovare* este prezentat ca „cantitatea acumulată de informații despre rezultatele științifice și tehnice, invenții, dezvoltări de proiectare și inginerie, eșantioane de noi tehnologii și produse” sau interpretată ca „un sistem de factori și condiții necesare pentru implementarea procesului de inovare”, ceea ce simplifică foarte mult realitate și, de asemenea, restrânge domeniul acestei categorii complexe [2].

În definiția potențialului de inovare ca „capacitatea diferitelor sectoare ale economiei naționale de a produce produse cu intensitate științifică care îndeplinesc cerințele pieței mondiale”, categoria luată în considerare este legată de un nivel specific (economia națională), care, de asemenea, restrânge domeniul de aplicare al acesteia [3,7]. În plus, în acest caz, inovațiile organizaționale și inovațiile-servicii etc., nu mai sunt luate în considerare.

În aceste și alte definiții ale potențialului inovator, de regulă, sunt dezvăluite una sau mai multe caracteristici esențiale ale acestui fenomen. Într-un caz, accentul este mutat asupra structurilor instituționale sau a mijloacelor de consolidare a capacităților, în celălalt, există o legătură cu un nivel specific (entitate economică, economie națională etc.).

În procesul de muncă [8], potențialul de inovare este înțeles ca cantitatea de resurse economice pe care societatea le poate utiliza la un moment dat pentru dezvoltarea sa. Aceste resurse sunt distribuite între trei sectoare principale (segmente, direcții) ale macrosistemului: științific și tehnic, educațional, investițional. Ca urmare a acestei distribuții, se formează următoarele: potențial științific și tehnic (segment sau complex), potențial educațional (segment sau complex), potențial investițional (segment sau complex). Totalitatea acestor segmente formează potențialul inovator al macrosistemului.

Această abordare ne permite să luăm în considerare potențialul inovator, că nu toate resursele pe care societatea intenționează să le utilizeze pentru dezvoltarea durabilă, ci doar acea parte a acestora care poate fi utilizată pentru creșterea volumului sau îmbunătățirea calității consumului final.

Segmentul științific și tehnic al potențialului inovator asigură apariția inovației. *Segmentul educațional* face posibilă difuzarea inovației și utilizarea sa productivă. *Sectorul investițiilor* transformă inovația direct în inovare. Din această viziune, valoarea potențialului de inovare al sistemului economic este definită ca rezultatul agregat al activităților următoarelor trei segmente ale potențialului de inovare: *știință – educație – investiții* (Fig. 1).

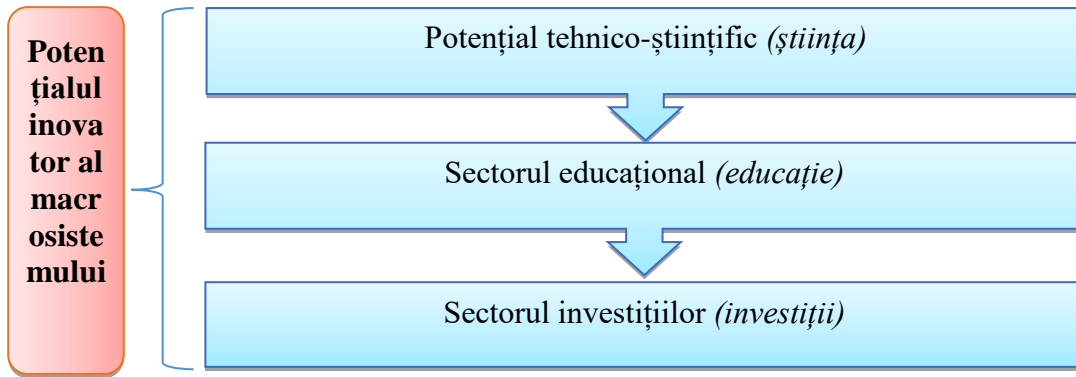

Fig. 1. Structura potențialului de inovare în sistemul macroeconomic

În urma celor analizate, putem menționa că potențialul este o caracteristică a stării sistemului, o categorie științifică care reflectă simultan esența bazelor metodologice ale multor procese și fenomene reale.

Prin urmare, această abordare metodologică permite să reflectăm în mod adecvat nu numai o situație anume, una sau alta relație, ci și actele normative de dezvoltare a acestora și, astfel, eficiența funcționării sistemului economic în ansamblu.

În consecință, categoria „potențial de inovare” poate fi definită ca fiind capacitatea unui sistem de a transforma ordinea reală a lucrurilor într-o nouă stare pentru a satisface nevoile existente sau nou apărute (subiect-inovator, consumator, piață etc.). În același timp, utilizarea eficientă a potențialului inovator face posibilă trecerea de la o oportunitate ascunsă la o realitate explicită, adică de la un stat la altul (de exemplu, de la tradițional la informațional). Astfel, potențialul de inovare este o caracteristică esențială a capacității unui sistem economic de a se schimba, îmbunătăți și progresa. Cu toate acestea, problemele dezvoltării reale a sistemului economic și soluționarea acestora stau în planul practic. Prin urmare, este logic să ne gândim la unele dintre problemele dezvoltării inovatoare a economiei naționale.

Studiul problemei inovației se datorează creării în Republica Moldova a unei economii calitativ noi – o economie axată pe inovare. În Hotărârea Nr. 920 din 07.11.2014 cu privire la aprobarea Strategiei de cercetare-dezvoltare a Republicii Moldova până în 2020, Publicată la data 26.12.2014 în Monitorul Oficial Nr. 386-396 s-a adoptat un program pentru dezvoltarea a Republicii Moldova până în 2020 și s-au adaptat principalii indicatori de performanță: valoarea inițială, țintele intermediare și finale.

Concluzie. Menținerea potențialului inovator al Republicii Moldova în sistemul de securitate economică a statului, cât și a indicatorilor de performanță va fi dificil de păstrat, dacă nu va exista o agendă cu schimbări constitutive a economiei naționale, care se confirmă a fi inacceptabil din perspectiva deciziilor învechite de dezvoltare a Republicii Moldova.

De specificat, că abordarea macroeconomică, ne permite să luăm în considerare potențialul inovator, că nu toate resursele pe care societatea intenționează să le utilizeze pentru dezvoltarea durabilă, ci doar acea parte a acestora care poate fi utilizată pentru creșterea volumului sau îmbunătățirea calității consumului final.

BIBLIOGRAFIE

1. Hotărârea cu privire la aprobarea Strategiei de cercetare-dezvoltare a Republicii Moldova până în 2020: nr. 920 din 07.11.2014. În Monitorul Oficial al R. Moldova. 2014, nr. 386-396 din 26.12.2014.
2. CHRISTENSEN, C.M., KAUFMAN, S.P., SHIH, W.C. *Innovation Killers*, Harvard Business Review, 86(1), pp. 98-105., 2008.

Scientific papers in extenso Modern Paradigms in the Development of the National and World Economy

3. LASLO Z., GOLDBERG A. I. *Resource allocation under uncertainty in a multi-project matrix environment: Is organizational conflict inevitable?* International Journal of Project Management, 26(8), 2008, pp. 773-788.
4. ROBU T., RUSU Gh. *Economia Republicii Moldova – între provocări și soluții*. Chișinău: CEP USM, 2019. 227p.
5. TIDD J., BESSANT J.R. *Managing innovation: integrating technological, market and organizational change*. Chichester: Wiley, 2013
6. TWISS B.C. *Managing technological innovation*. London: Pitman, 2001.
7. Financial market. www.financialmarket.ro/terms/principiul-pareto-20-80/
8. <http://iosrjournals.org/iosr-jbm/papers/Vol17-issue2/Version-1/B017210712.pdf>
9. <https://www.austria.org/austrianinformation/2015/3/27/innovation-and-entrepreneurship-the-austrian-economist-joseph-a-schumpeter>